

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) ir Eiropas Savienības konsultatīva institūcija. Tajā ir 350 locekļi. Komitejas atzinumi tiek prasīti gadījumos, kad Komisijai, Padomei vai Parlamentam ir obligāti jāapspriežas ar komiteju Līgumos noteiktajās jomās, kā arī tad, ja šīs iestādes ar komiteju apspriežas brīvprātīgi. Tā var sniegt atzinumus arī pēc savas iniciatīvas. Tās locekļiem nav saistoši nekādi norādījumi. Viņiem jāpilda pienākumi pilnīgi neatkarīgi un Savienības vispārējās interesēs.

JURIDISKAIS PAMATS

LES 13. panta 4. punkts; LESD 301.–304. pants; un [Padomes Lēmums \(ES\) 2015/1157, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas sastāvu.](#)

SASTĀVS

A. Locekļu skaits un dalībvalstu pārstāvība (LESD 301. pants)

EESK pašlaik darbojas 350 locekļi, pārstāvot dalībvalstis šādi:

- Apvienotā Karaliste, Francija, Itālija un Vācija – no katras 24;
- Polija un Spānija – no katras 21;
- Rumānija – 15;
- Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Grieķija, Nīderlande, Portugāle, Ungārija un Zviedrija – no katras 12;
- Dānija, Horvātija, Īrija, Lietuva, Slovākija un Somija – no katras 9;
- Latvija un Slovēnija – no katras 7;
- Igaunija – 6;
- Kipra, Malta un Luksemburga – no katras 5.

Padome 2019. gada maijā pieņēma lēmumu, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas sastāvu no 2020. gada 21. septembra. Ar šo lēmumu tiek pielāgots vietu skaits gadījumā, ja Apvienotā Karaliste izstājas no ES, tādējādi atbrīvojot 24 vietas. Ar jaunajiem noteikumiem viena papildu vieta komitejā tiek piešķirta Igaunijai, Kiprai un Luksemburgai, jo Horvātijas pievienošanās dēļ šīm dalībvalstīm ar iepriekšējo lēmumu par komitejas sastāvu vietu skaits tika samazināts par vienu. Pārējās atbrīvotās vietas tiks paturētas rezervē iespējamām turpmākajām

paplašināšanās kārtām. Kopumā komitejas locekļu skaits tiks samazināts no 350 līdz 329 locekļiem, ja Apvienotā Karaliste izstāsies no ES.

B. Komitejas locekļu iecelšana (LESD 302. pants)

Pamatojoties uz dalībvalstu priekšlikumiem, komitejas locekļus amatā ieceļ Padome ar kvalificētu balsu vairākumu. Padome par šiem kandidātiem apspriežas ar Komisiju (LESD 302. panta 2. punkts). Dalībvalstīm jānodrošina, lai atbilstīgi tiktu pārstāvēti dažādi ekonomiskās un sociālās darbības veidi. Parasti viena trešdaļa vietu tiek atvēlēta darba devējiem, viena trešdaļa – darba ņēmējiem un viena trešdaļa – citām kategorijām (lauksaimnieki, tirgotāji, brīvo profesiju pārstāvji, patērētāji utt.).

Maksimālais EESK locekļu skaits, ko pieļauj Lisabonas līgums (LESD 301. pants), ir 350. Tas uz neilgu laiku – no 2013. gada jūlija līdz 2015. gada septembrim – tika pārsniegts, jo 2013. gada 1. jūlijā pievienojās Horvātija. Pievienojot deviņas jaunajai dalībvalstij paredzētas jaunas vietas, kopējais locekļu skaits pieauga līdz 353 (no 344). Tādēļ ar Padomes 2015. gada 18. septembra Lēmumu 2015/1600, ar ko laikposmam no 2015. gada 21. septembra līdz 2020. gada 20. septembrim ieceļ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļus, Luksemburgas un Kipras pārstāvju skaits tika samazināts no sešiem uz pieciem un Igaunijas pārstāvju skaits tika samazināts no septiņiem uz sešiem atbilstoši vietu sadalījumam Reģionu komitejā, kurā arī ir 350 locekļi.

C. Mandāts (LESD 301. pants)

Komitejas locekļus izraugās valstu valdības un Padome ieceļ amatā uz pieciem gadiem, amatā var iecelt arī atkārtoti (302. pants). Tos izraugās no ekonomisko un sociālo interešu grupām Eiropā. Pēdējo reizi sastāvs tika atjaunināts 2015. gada oktobrī laikposmam no 2015. līdz 2020. gadam.

Komitejas locekļi pieder vienai no trim grupām:

- [darba devēji](#) (I grupa);
- [darba ņēmēji](#) (II grupa);
- [“Daudzveidība Eiropā”](#) (III grupa).

Komitejas locekļiem pienākumi ir jāpilda pilnīgi neatkarīgi un ES vispārējās interesēs (LESD 300. panta 4. punkts). Katru reizi, kad EESK atbrīvojas locekļa vai locekļa aizvietotāja vieta, jo ir beidzies šīs personas pilnvaru termiņš, ir vajadzīgs īpašs Padomes lēmums, lai attiecīgo locekli aizstātu.

STRUKTŪRA UN PROCEDŪRAS

Komiteja nav viena no iestādēm, kas norādītas LES 13. panta 1. punktā (lai gan 13. panta 4. punktā minēts, ka komiteja palīdz Parlamentam, Padomei un Komisijai, pildot padomdevējas funkcijas), tomēr tai ir liela autonomija attiecībā uz struktūru un darbību.

- No savu locekļu vidus tā uz divarpus gadiem ieceļ priekšsēdētāju un prezidiju.
- Tā pieņem savu reglamentu.

- Tā var organizēt sanāksmes pēc pašas iniciatīvas, taču parasti tā tiekas pēc Padomes vai Komisijas pieprasījuma.
- Lai palīdzētu sagatavot atzinumus, komitejā ir sešas dažādās ES darbības jomās specializētas nodaļas (un tā var veidot arī apakškomitejas konkrētu jautājumu risināšanai):
  - Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa ([NAT](#));
  - Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa ([ECO](#));
  - Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa ([SOC](#));
  - Ārējo attiecību specializētā nodaļa ([REX](#));
  - Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa ([INT](#));
  - Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa ([TEN](#)).
- Sinerģijas efekta nodrošināšanai tā izmanto pastāvīgā sekretariāta pakalpojumus Briselē kopīgi ar Reģionu komitejas sekretariātu (saistībā ar atrašanās vietu Briselē sk. Lisabonas līguma 6. protokolu par iestāžu atrašanās vietu). Turklāt Parlamenta Prezidijs 2014. gada budžeta procedūras ietvaros ir noslēdzis nolīgumu ar šo komiteju nolūkā kopīgi panākt efektivitātes radītus ietaupījumus tulkošanas jomā. Komitejas administratīvais gada budžets ir iekļauts ES budžeta VI iedaļā un 2014. gadā bija 131 miljons EUR.

PILNVARAS

Komiteja tika izveidota 1957. gadā ar Romas līgumu, lai ekonomisko un sociālo interešu grupas iesaistītu kopējā tirgus veidošanā un radītu institucionālu struktūru Komisijas un Ministru padomes informēšanai par Eiropas jautājumiem. Ar Vienoto Eiropas aktu (1986) un Māstrihtas līgumu (1992) tika paplašināts to jautājumu loks, kuri jāiesniedz izskatīšanai komitejā. Ar Amsterdamas līgumu tika vēl vairāk paplašinātas komitejā izskatāmās jomas un Eiropas Parlamentam tika dota iespēja apspriesties ar to. Vidēji EESK sagatavo 170 konsultatīvus dokumentus un atzinumus gadā (no kuriem aptuveni 15 % tiek izdoti pēc pašas iniciatīvas). Atzinumus publicē *Oficiālajā Vēstnesī*. Komitejai ir padomdevējas statuss (LESD 300. pants). Tās uzdevums ir informēt ES lēmējinstānci par ekonomikas un sociālās jomas pārstāvju viedokli.

A. Atzinuma sniegšana pēc ES iestāžu pieprasījuma

1. Obligāta apspriešanās

LESD ir noteikts, ka Padomei un Komisijai ir jāapspriežas ar komiteju pirms lēmuma pieņemšanas atsevišķās īpaši norādītās jomās. Šīs jomas ir:

- lauksaimniecības politika (43. pants);
- personu brīva pārvietošanās un pakalpojumu brīva aprīte (46., 50. un 59. pants);
- transporta politika (91., 95. un 100. pants);
- tiesību aktu attiecībā uz netiešajiem nodokļiem saskaņošana (113. pants);

- to normatīvo aktu tuvināšana, kuri attiecas uz iekšējo tirgu (114. un 115. pants);
- nodarbinātības politika (148., 149. un 153. pants);
- sociālā politika, izglītība, arodmācības un jaunatne (156., 165. un 166. pants);
- sabiedrības veselība (168. pants);
- patērētāju tiesību aizsardzība (169. pants);
- Eiropas komunikāciju tīkli (172. pants);
- rūpniecības politika (173. pants);
- ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija (175. pants);
- pētniecība un tehnoloģijas attīstība un kosmos (182. un 188. pants);
- vide (192. pants).

2. Brīvprātīga apspriešanās

Parlaments, Komisija vai Padome var apspriesties ar komiteju arī par jebkuru citu jautājumu, ja uzskata šādu apspriešanos par lietderīgu. Kad minētās iestādes apspriežas ar komiteju (saskaņā ar obligātu vai brīvprātīgu procedūru), tās var noteikt atzinuma iesniegšanas termiņu (vismaz viena mēneša garumā), kuram beidzoties, tās var turpināt procesu, lai arī komitejas atzinums nav saņemts (LESD 304. pants).

B. Atzinuma sniegšana pēc komitejas iniciatīvas

Komiteja var sniegt atzinumu visos gadījumos, kad uzskata to par lietderīgu.

Udo Bux
05/2019

